

**КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ туризму, бізнесу і психології

КАФЕДРА психології і туризму

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД СІМ'Ї З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

С4 ПСИХОЛОГІЯ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	перший (бакалаврський) другий (магістерський)
КАФЕДРА	психології і туризму
ФАКУЛЬТЕТ	туризму, бізнесу і психології
ВИКЛАДАЧ	КУЧЕРОВСЬКА Наталія Олександрівна кандидат психологічних наук, доцент
СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ	вибіркова дисципліна професійного і практичного спрямування
ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ У КРЕДИТАХ ЄКТС / ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	3 кредити ЄКТС / 90 годин
МОВА ВИКЛАДАННЯ	українська

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Що я вивчатиму?)

Навчальна дисципліна «Психологічний супровід сім'ї з дітьми раннього віку» дозволяє опанувати знання та розвинути практичні навички психологічного супроводу сімей з дітьми раннього віку, з особливою увагою до формування материнської (батьківської) чутливості як ключової умови емоційного благополуччя дитини.

Курс спрямований на поглиблення розуміння потенціалу й ризиків психічного розвитку на ранніх етапах онтогенезу, розвиток компетентності у консультуванні батьків, а також на ознайомлення з ефективними міжнародними програмами підтримки батьківської взаємодії та формування надійної прив'язаності.

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Чому це потрібно й цікаво вивчати?)

Сформувати у студентів цілісне уявлення про психологічні особливості розвитку дитини раннього віку в контексті сімейного виховання, опанувати знання про дієві методи психологічного супроводу батьків і фахівців, що взаємодіють з дітьми на цьому етапі, та розвинути практичні навички консультування, спрямовані на підтримку батьківської компетентності й оптимізацію дитячо-батьківських стосунків у ранньому віці

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(Чому я навчуся на цій дисципліні?)

- ✓ пояснювати особливості психічного розвитку дитини раннього віку та визначити ризики і ресурси цього періоду;
- ✓ аналізувати якість батьківсько-дитячої взаємодії з урахуванням концепції прив'язаності;
- ✓ розпізнавати ознаки материнської чутливості та оцінювати її вплив на розвиток емоційної регуляції та психічного здоров'я дитини;
- ✓ застосовувати навички емпатійного слухання та підтримуючого зворотнього зв'язку у психологічному консультуванні батьків;
- ✓ впроваджувати підходи психологічного супроводу, засновані на найкращих світових практиках (наприклад, Video Interaction Guidance, Watch Wait and Wonder)

КОМПЕТЕНТНОСТІ

(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)

- ✓ здатність здійснювати психологічну оцінку й супровід сімей з дітьми раннього віку;
- ✓ вміння адаптувати методи консультування до потреб батьків та дітей;
- ✓ компетентність у впровадженні міжнародних програм підтримки раннього дитинства.

ВИДИ ЗАНЯТЬ І ЇХНІЙ РОЗПОДІЛ ЗА ГОДИНАМИ

лекції – 14 годин
семінарські заняття – 16 годин
самостійна робота – 60 годин

ТЕМАТИКА (ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Ранній вік: потенціал і ризику психічного розвитку

Тема 1. Психологічні концепції розвитку дитини раннього віку.

Тема 2. Сучасний погляд на розвиток дитини: концепція Fit & Misfit Ремо Ларго.

Тема 3. Соціально-емоційний та когнітивний розвиток на етапі раннього онтогенезу.

Тема 4. Емоційна взаємодія в діаді «дитина-дорослий»: розвиток афективної прив'язаності.

Змістовий модуль 2. Соціальні практики підтримки раннього дитинства

Тема 5. Психологічне консультування батьків дітей раннього віку.

Тема 6. Психологічне консультування фахівців, що працюють з дітьми раннього віку.

Тема 7. Міжнародні програми підвищення батьківської компетентності.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ (РОЗПОДІЛ БАЛІВ І КРИТЕРІЇ)

Розподіл балів між видами навчальної діяльності:

форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
залік	аудиторна та самостійна робота	50
	модульна контрольна робота (МКР)	50
	залік	-

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	задовільно
40 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
39 і менше	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів
(робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вмє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вмє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки; активно працює над практичними завданнями
«4»	студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням; активно працює над практичними завданнями
«3»	студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання; не включається в роботу над практичними завданнями
«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає або не ознайомлений з рекомендованою літературою, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення; ігнорує роботу над практичними завданнями

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків
«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60.

Критерії оцінювання **відповіді на заліку:**

критерії оцінювання	шкала оцінювання	
	«зараховано»	«не зараховано»
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті
термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. вище);
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у спосіб, визначений у силабусі.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики,
- ✓ з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначені нижче

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись чатом в системі Microsoft Teams.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована, як це передбачено відповідним Порядком відпрацювання пропущених занять.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ Й ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Айрес, Е.Д., Роббінс Д. (2024) *Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку*. Чернівці. Видавництво Ростислава Бурлаки.
2. Рагозіна, В. (2015). Раннє дитинство у світі. *Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія, педагогіка, психологія*, (37), 83–89. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2015_37_16
3. Alkon A., Ramler M., MacLennan K. (2003) Evaluation of Mental Health Consultation in Child Care Centers. *Early Childhood Education Journal*. Vol. 31, No. 2. 91-99. <https://escholarship.org/content/qt7fg1m3sg/qt7fg1m3sg.pdf?t=nnz1jz>
4. Angst vor dem Absturz (2017) Tobias Schmitz' Interview mit Remo Largo. *Stern*. https://www.largo-fitprinzip.com/assets/rl_stern_interview2.pdf
5. Bozicevic, L., De Pascalis, L., & Murray, L., et al. (2020). Sculpting culture: Early maternal responsiveness and child emotion regulation – A UK-Italy comparison. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 52(1), 3–21. <https://doi.org/10.1177/0022022120971353>
6. Feldman, R. (2012) Parenting behavior as the environment where children grow. In: Mayes L, Lewis M (eds). *The Cambridge Handbook of Environment in Human Development*. Cambridge University Press: West Nyack, NY, USA, pp 535–567. <https://ruthfeldmanlab.com/wp-content/uploads/2019/06/CIB-chapter.Handbook.2012-1.pdf>
7. Largo R.H., Jenni O.G. (2005) Was verstehen wir unter einer kindgerechten Sauberkeitserziehung? *Kinderärztliche Praxis, Sonderheft, Frühe Gesundheitsförderung und Prävention*, 6-10. https://www.remo-largo.ch/assets/uea_69_remolargo.pdf
8. Remo H. Largo (2017) Wir sollten das Unmögliche denken. *Lesen № 2*. https://www.largo-fitprinzip.com/assets/rl_orellfuessli_lesen_interview2.pdf
9. Seligman, S. (2018). *Relationships in development: Infancy, Intersubjectivity, and Attachment*. Routledge.
10. The Quality of Early Childhood Education Provided to Children – 3-yearly Teacher Survey Results <https://oece.nz/public/evidence/reports/survey-ece-quality-provided-to-children/>

ФОРМИ І СПОСОБИ ПОТОЧНОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Форма семестрового контролю – ЗАЛІК в усній формі.

Поточний контроль передбачає:

- ✓ оцінювання усних відповідей здобувачів під час семінарських занять;
- ✓ оцінювання позааудиторних самостійних робіт.